

JUMP! JUMP! JUMP! YEAH! YEAH! YEAH!

The Shanes (SE) – Extra kick (single, 1967) * The Crew Cuts (ICA) – Rock and roll bash (LP, 1957) * The Phantoms (NLI) – Cool girl (single, 1966) * I Condors (IT) – Lei per la vita (single, 1967) * The Dave Clark Five (UK) – Over and over (single, 1965) * The Hitmakers (IDK) – Last train to Clarksville (single, 1966) * The Zettlers (SE) – Can't live without her (single, 1965) * The Blackberries (DE) – Herz ist trumpf (single, 1967) * Casey Jones & The Governors (UK) – Jack the Ripper (EP, 1965) * The Beatles (UK) – Twist and shout (EP, 1963) * Les Beatles (FR) – Je sais que tu triches (EP, 1963) * The Zombies (UK) – I love you (single, 1965) * The Kingsmen (US) – Up and away (LP, 1966) * The Danish Sharks (IDK) – Ready, steady, go! (LP, 1964) * The Nashville Teens (UK) – Tobacco road (EP, 1964) * The Music Explosion (US) – Little bit o' soul (LP, 1967) * Boudewijn de Groot (NLI) – Boudewijn de Groot (LP, 1965) * The Equals (UK) – Strike again (LP, 1969) * The Fabulous Falcons (IMY) – Lonely star (single, 1965) * The Turtles (UK) – She'd rather be with me (single, 1967) * Les Irresistibles (FRI) – My year is a day (single, 1968)

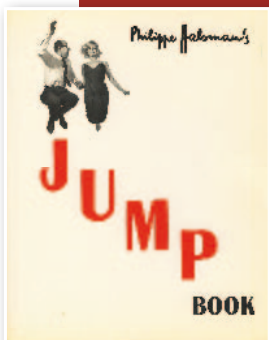
Het is de paradox van elke subcultuur: op den duur verliest de onderscheidende beeldtaal zijn originaliteit en vervallen de leden in clichégedrag. Denk aan de plateauzolen van de glamrock of de veiligheidsspeld van de punk. Zelfs de meest avontuurlijke en progressieve muzikanten verpakken hun baanbrekende muziek vaak in afgezaagd artwork. Elke editie zet vinylfanaat Jigal Krant vijftientwintig platenhoezen op een rij. Los van elkaar misschien ongeïnspireerd en saai, maar tezamen komen ze tot leven.

TEKST: JIGAL KRANT

Zonder twijfel is het voornamelijk aan The Beatles te danken dat in de jaren zestig elk zichzelf respecterend beatbandje springend op de foto ging. Toch waren The Beatles niet de eersten. De Canadese closeharmonygroep The Crew Cuts liet zich zes jaar eerder al springend portretteren voor de elpee *Rock and roll bash*. Een groter verschil in springen kan er nauwelijks zijn. Waar het keurige voetjes van de vloer van The Crew Cuts nog in alles de brave sfeer van de jaren vijftig ademt, belichaamt het dollemansspringen van The Beatles de vrijheid en blijheid van de jaren zestig. Simultaanspringen als de Canadese koorknaapjes deed niemand ooit meer, iedereen wilde een gat in de lucht springen als die jonge dolle honden uit Liverpool.

JUMPOLOGY

Aartsvader van de springfoto is de Amerikaanse fotograaf Philippe Halsman. In de jaren vijftig experimenteerde hij met de meest uiteenlopende springende modellen. Eerst met komieken als Groucho Marx en Bob Hope, maar later ook met politici, kunstenaars en schrijvers. Halsman publiceerde in 1959 *Jump book*, een fotoboek met ongebruikelijke portretten van onder anderen Richard Nixon, Robert Oppenheimer, Marc Chagall, Salvador Dali en Grace Kelly. Op de kaft van het zeer gewilde boek (verzamelaars betalen vele honderden dollars voor een origineel) zien we Halsman zelf springen met zijn meest geliefde model: Marilyn Monroe. Halsman ontwikkelde een complete filosofie voor zijn manier van fotograferen: Jumpology. In *Jump book* schrijft hij: "Iedereen verschuilt zich achter een masker. Een sprong veroorzaakt een plotselinge uitbarsting van energie, waarbij de zwaartekracht even wordt overwonnen. Daardoor heeft degene die springt even geen controle meer over zijn gezichtsuitdrukking en zijn spieren. Hij verliest zijn masker en toont even zijn werkelijke ik. Dat is het moment dat ik probeer vast te leggen met mijn camera."

METAMORFOSE

Half april 1963 waren The Beatles wereldberoemd in Liverpool en Hamburg, maar in Londen konden ze nog (héél even) normaal over straat. De 26-jarige Fiona Adams kon zonder veel bekijks de fotosessie buiten doen. "Ik was net terug uit Australië. Ik had daar drie jaar gewoond en tijdens mijn afwezigheid had Londen een metamorfose ondergaan. De mensen gedroegen zich anders, spraken anders en droegen andere kleren. Londen zat plotseling vol levenslust. Die saaie en deprimerende sluier die altijd over de stad had gehangen, was volledig opgetrokken." "Ik had van te voren naar hun muziek geluisterd en voelde de tomeloze energie. Dit was geen groep om in een klein studiootje te fotograferen, dus ging ik op zoek naar een geschikte locatie. Londen was nog lang niet hersteld van de blitzkrieg en grote delen van de stad lagen nog in puin. Ik koos een braakliggend terrein in Camden, op de kruising van Euston en Gower Street. Het lag er vol puin en losse bakstenen. Achteraf gezien mag ik van geluk spreken dat niemand wat heeft gebroken bij die wilde sprongen." Fiona Adams moet erbij lachen. Ze geniet van de herinnering aan die legendarische fotosessie. "De jongens waren erg ontspannen. We deelden met z'n zessen één taxi: The Beatles, ik en een redacteur van het tienerbladje Boyfriend Magazine, waar ik toen voor werkte. De foto zou als poster middenin het tijdschrift komen. Pas later koos John Lennon die foto voor de voorkant van de *Twist and shout EP*." Fiona Adams kreeg er geen cent extra voor. Ook haar naam ontbreekt op de achterzijde van het hoesje. "Het was een opwindende tijd, maar veel geld heb ik er niet aan verdiend."

HETZELFDE IDEE

Met haar Rolleiflex maakte Adams de foto die ze in gedachten had. De energie knalt er vanaf. We zien hoe vier telgen van een nieuwe, frisse generatie als feniksen oprijzen uit het puin van het naoorlogse Londen. The Beatles werkten vol overgave mee. Paul kwam het hoogst, herinnert Fiona Adams zich. "Wat ze me niet vertelden, was dat ze een week daarvoor in Manchester al springend door fotograaf Dezo Hoffman waren vereeuwigd." Het verbaast haar niet dat zij en Hoffman afzonderlijk op hetzelfde idee kwamen: "Alle bandjes waren jong

en zaten vol energie. Als fotograaf wilde je dat gevoel op een of andere manier vastleggen."

BOUDEWIJN DE GROOT

Er is in die jaren geen popartiest die niet eens is verzocht om springend op de foto te gaan. Ook artiesten die niet direct bekend stonden om hun springerige muziek moesten eraan geloven. Zoals Boudewijn de Groot: "Het was zeker niet mijn idee, maar dat van fotograaf Rob Bosboom. Het lag helemaal niet in mijn karakter om zo uitbundig op de foto te gaan. Ik had er ook wat moeite mee, maar heb me er ten slotte bij neergelegd en me er zo te zien met enthousiasme aan overgegeven."

KOPIERGEDRAG

Misschien wel de mooiste Nederlandse springhoes is van The Phantoms. De foto die de EP *Cool girl* sierde, werd genomen in het Stadswandelpark in Eindhoven. "Er was veel armoede in de jaren na de oorlog, zeker in Brabant," vertelt zanger Martien van Rooij. "In de zestiger jaren werd dat allemaal wat beter en gingen de mensen wat verdienen. Toen ontstonden ook die bandjes. Jongeren gingen zich ineens veel vrijer gedragen." Maar Van Rooij wil het niet mooier maken dan het was: "Het was puur kopieergedrag. We maakten muziek als The Beatles, droegen dezelfde kapsels en dus gingen we ook springend op de foto." Toch kopieerden ze niet alles zomaar blind van de Fab Four: "Nee, we hebben ons nooit verloren in geestverruimende middelen. We hadden genoeg aan een biertje. We zijn allemaal keurig op onze pootjes terecht gekomen." ●

OVER DE AUTEUR

Jigal Krant is televisiemaker en radioverslaggever. Iedere twee maanden exposeert hij met een nieuwe collectie van 25 albumhoezen in platenzaak Record Palace in Amsterdam. Hij schreef liedjes en speelde gitaar in de Britpop-band Flemming en is samensteller van De Nationale Popquiz. Volgen en reageren op Twitter: @jigalkrant

